

Вяра

29.11 по еретическия, †16 ноември по православния календар - Св. апостол и евангелист Матей

Житие и страдание на свети апостол и евангелист Матей († 60 г.)

Свети апостол и евангелист Матей, син на Алфей, иначе наречен Левий (Марк. 2:14. Мат. 9:9. Лк. 5:27), живеел в галилейския град Капернаум. Той бил заможен човек и заемал длъжността митар.

Съотечествениците му го презирали и странели от него, както и от всички, подобни на него. Макар и да бил грешник, Матей бил не по-лош, а дори много по-добър от превъзносящите се със своята мнима външна праведност фарисеи. И ето, Господ спрял върху този презиран от всички митар Своя Божествен взор. Веднъж, по време на пребиваването Си в Капернаум, Господ

излязъл от града и тръгнал към морето, съпровождан от народ. На брега Той видял седящия край митницата Матей и му казал:

- "Върви след Мене!"

Като чул тези думи на Господа не само с телесния си слух, но и със сърцето си, митарят веднага станал и последвал Христа. Матей не размислял и не се учудвал, че Великият Учител и чудотворец призовава него, презрения митар. Той с цялото си сърце почувствал думите Му и безпрекословно

тръгнал след Христа. В радостта си той приготвил в своя дом голямо угощение и Господ не отказал поканата му и влязъл в дома му. В дома на Матей се събрали много съседи, приятели и познати - всички те били митари и грешници - и седнали на трапезата заедно с Иисус и учениците Му. Случило се там да присъстват и някои книжници и фарисеи. Като видели, че Господ не се гнуса от грешници и митри, а седи заедно с тях на трапезата, те роптаели и казвали на учениците Му:

- "Защо вашият Учител яде и пие с митари и грешници?" А Господ чул думите им и отговорил:

- "Здравите нямат нужда от лекар, а болните;" защото "не съм дошъл да призова праведници, а грешници към покаяние".

Оттогава Матей оставил занаятието си, тръгнал след Христа и като негов верен ученик повече вече не Го оставил. Скоро той се удостоил да бъде причислен към лика на дванадесетте избрани апостоли (Мат. гл. 10; Марк. 3:13-19; Лук. 6:13-16). Заедно с другите ученици той съпровождал Господа при пътешествията в Галилея и Иудея, слушал божественото Му учение, виждал безбройните Му чудеса, ходел с проповед при загубените овци от дома Израилев, бил свидетел на кръстните страдания и изкупителната смърт на Спасителя и преславното Му възнесение на небето.

След Възнесението Господне и слизането на Светия Дух върху апостолите свети Матей отначало останал в Палестина и заедно с другите апостоли проповядвал Евангелието в Йерусалим и околностите му. Но ето, че дошло време Христовите апостоли да се разпръснат по различни страни и при различни народи, за да ги обърнат към Христовата вяра. Преди апостолът да напусне Йерусалим, иерусалимските християни го молели да им остави записани делата и учението на Иисус Христос. Другите апостоли, които по това време били в Йерусалим, дали съгласието си той да изпълни молбата им.

И изпълнявайки общото желание, осем години след възнесението на Христа свети Матей написал Евангелието.

Когато напуснал Йерусалим, свети апостол Матей проповядвал Евангелието в много страни. Благовестейки Христа, той преминал Македония, Сирия, Персия, Партия и Мидия, обиколил цяла Етиопия, която му се паднала по жребий, и я просветил със светлината на евангелския разум. **Накрая, наставян от Светия Дух, дошъл в земята на канибалите при един чернокож и звероподобен народ.** Той влязъл в град Мирмени, където обърнал неколцина към Господа, поставил за епископ своя спътник Платон и създал малка църква. А сам се изкачил на близката планина и пребивавал там в пост, като усърдно се молел на Бога за обръщането на този неверен народ. Господ му се явил в образа на прекрасен юноша с жезъл в дясната си ръка и го приветствал. Той протегнал ръка, подал жезъла на светия и му заповядал да слезе от планината и да го забие пред вратите на устроената от него църква.

- От този жезъл - казал Господ - с Моята сила ще порасне високо дърво и то ще дава обилен плод, който с големината и сладостта си ще превъзхожда всички други плодове, а от корена му ще потече извор на чиста вода. Като се умият с водата, човекоядците ще придобият благообразие на лицето и всеки, който вкуси от плода, ще забрави зверските нрави и ще стане добър и кротък човек.

Свети Матей приел жезъла от Господните ръце, слязъл от планината и отишъл в града, за да изпълни заповяданото. Князът на този град на име Фулвиан имал жена и син, обзети от бесове. Те срещнали апостола по пътя и викнали против него със страшни гласове:

- Кой те изпраща тук с този жезъл за наша погибел?

Апостолът запретил на нечистите духове и ги прогонил, а изцелените му се поклонили и кротко го последвали. Епископ Платон научил за идването му и го посрещнал заедно с клира, а свети Матей отишъл в църквата и направил така, както му било заповядано: той забил пред вратите ѝ жезъла, който в същия час пред очите на всички се превърнал в голямо дърво, на клоните му се появили прекрасни големи и сладки плодове и от корена му бликнал извор.

Присъстващите били поразени от изумление. Целият град се стекъл да види чудото и всички вкусвали от плодовете на дървото и пиели от чистата вода. А свети апостол Матей, застанал на високо място, проповядвал на събралите се хора Божието слово на техния език. Те веднага повярвали в Господа и апостолът ги кръстил в чудотворния извор. И съгласно словото Господне кръстите се човекоядци излизали от водата с благолепни лица и бяла кожа, придобивали не само телесна, но и душевна белота и красота, отхвърляйки ветхия и обличайки се в новия човек - Христа.

Като научил за станалото, князът отначало се зарадвал за изцелението на жена си и сина си, но после по бесовско внушение се разгневил на апостола, задето всички се стичат при него и оставят боговете си, и решил да го погуби. В същата нощ Спасителят се явил на апостола, заповядал му да бъде мъжествен и обещал да бъде с него в настъпващата скръб.

На сутринта, когато светият апостол заедно с вярващите възпявал хвала на Бога в църквата, князът пратил четирима воители да го хванат. Но когато отишли в Господния храм веднага ги обгърнала тъмнина и те едва успели да се върнат назад. Когато ги запитали защо не са довели Матей, те отговорили: "Ние го чухме да говори, но не можахме да го видим и да го хванем".

Фулвиан се разгневил още повече. Той пратил още воители с

оръжие и им заповядал със сила да доведат апостола, а ако някой започне да се противи и да го защитава, да бъде убит. Но и тези воители се завърнали с празни ръце, защото, когато наближили храма, небесна светлина озарила апостола и тъй като не били в състояние да го гледат, те изпаднали в голям страх, хвърлили оръжието си, побягнали назад и разказали за станалото на княза, Фулвиан страшно се разярил и тръгнал с всички свои слуги сам да хване апостола. Но едва успял да се приближи към него, когато внезапно ослепял и започнал да моли за водач. Тогава взел да умолява апостола да му прости съгрешението и да просвети ослепелите му очи. Свети Матей осенил с кръстно знамение очите на княза и му дарувал прозрение, Фулвиан прогледнал, но само с телесните очи, защото злобата го ослепила толкова, че приписал това велико чудо не на Божият сила, а на вълшебство. Той взел апостола за ръка и го отвел и двореца си, като се преструвал, че иска да му окаже почести, а в сърцето си лукаво замислял да хвърли Господния апостол в огъня като влхва. Но предумнал неговите лукавите замисли и тайните движения на сърцето му, апостолът го изобличил и казал:

- Лъстиви мъчителю! Скоро ли ще извършиш замисленото? Направи това, което сатаната е вложил в сърцето ти, а аз, както виждаш, съм готов да претърпя всичко за моя Бог.

Тогава князът заповядал на воините си да хванат свети Матей, да го хвърлят на земята по гръб, а ръцете и нозете му здраво да приковат с гвоздеи. Когато направили това, слугите по заповед на мъчителя събрали много съчки и клони, донесли смола и сяр, сложили ги върху свети Матей и ги запалили. Издигнал се голям пламък и всички си мислели, че Христовият апостол вече е изгорял, но внезапно огънят угаснал и свети Матей се оказал жив, невредим и прославящ Бога. Хората изпаднали в ужас от такова дивно чудо и въздали хвала на Бога на апостола. Но Фулвиан още повече се разярил.

Като не желаел да съзρε Божията сила, която опазила жив и невредим от огъня Христовия проповедник, той беззаконно обвинявал праведника и го наричал влъхва.

- Матей - твърдял той - угаси огъня и остана жив в него с вълшебство.

После заповядал да донесат още повече дърва и съчки, да ги сложат върху светия апостол, а отгоре да ги полеят със смола. Освен това наредил да донесат неговите дванадесет златни идола и да ги поставят в кръг около огъня, като ги призовавал на помощ, та тяхната сила да попречи на апостола да се избави от пламъка и да се превърне в пепел. А в огъня светият апостол се молел на Господ на силите да покаже непобедимата Си сила, да яви безсилието на езическите богове и да посрами онези, които им се надяват.

И внезапно огненият пламък с ужасен гръм се устремил върху златните идоли и те се разтопили от огъня като восък. Много от присъстващите неверни били изгорени, а от разтопените идоли изригнал пламък, който в образа на змей се устремил към Фулвиан, така че той не могъл да избяга и да се избави от опасността, докато не призовал смирено апостола да го избави от гибелта. А той запретил на огъня и пламъкът веднага угаснал и подобие на огнен змей изчезнало. Фулвиан искал с почести да извади светия от огъня, но той се помолил и предал святата си душа в ръцете на Бога. Тогава князът заповядал да донесат златен одър и да положат на него честното тяло, неповредено от огъня, да го облекат в скъпоценни одежди, и като го вдигнал заедно с велможите си, го внесъл в своя дворец. Но той още нямал свършена вяра и заповядал да направят железен ковчег, да го запечатат с олово от всички страни и да го хвърлят в морето. При това казал на велможите си:

- Ако Този, Който запази Матей невредим в огъня, го опази

да не потъне във водата, значи наистина Той е Единият Бог и на Него ще се покланяме, като оставим всички наши богове, които не можаха да избавят себе си от гибел в огъня.

След като железният ковчег с честните мощи бил хвърлен в морето, през нощта светият се явил на епископ Платон и му казал:

- Иди утре на морския бряг, на изток от княжеския дворец, и там вземи мощите ми, изнесени на сушата.

На сутринта епископът, съпроводен от много вярващи, се отправил на посоченото място и намерил железния ковчег с мощите на свети апостол Матей, както му било известно във видението.

Като научил за това, дошъл князът със своите велможи и този път напълно повярвал в нашия Господ Иисус Христос, високо изповядал, че Той е Единият Истински Бог, който е за пазил невредим Своя раб Матей, както приживе в огъня, така и след смъртта във водата. И като паднал пред ковчега с мощите на апостола, помолил светеца да му прости прегрешения та пред него и от все сърце пожелал да се кръсти. Като видял вярата и усърдието на Фулвиан, епископ Платон го огласил, научил го на истинската света вяра и го кръстил. И когато положил ръката си на главата му и искал да му даде име, свише се чул глас да казва:

- Наречи го не Фулвиан, а Матей.

Приел в кръщението името на апостола, князът се стараел да бъде подражател и на неговия живот. Скоро той предал на друг княжеската власт, отказал се напълно от суетата на света, отдал се на молитва в Божиата църква и бил удостоен от епископ Платон с презвитерски сан. А когато след три години епископът починал, на оставилия княжеската власт презвитер

Матей във видение се явил апостол Матей и го увещавал да приеме епископския престол на блажения Платон. Презвитерът приел епископството и добре се потрудил за Христовото благовестие. Той отвърнал мнозина от идолопоклонството и ги довел при Бога, а после сам преминал при Него след дълъг и богоугоден живот. И заедно със свети евангелист Матей предстои пред Божия престол и моли Господа и ние да бъдем наследници на вечното Божие Царство. Амин.

Тропарь апостолу и евангелисту Матфею

глас 3

Усёрдно от мы́тницы к зва́вшему Влады́це Христу́,/ я́вльшуся на земли́ челове́ком за бла́гость,/ Тому́ послéдовав, апóстол избранны́й я́вился еси́/ и благовéстник Евáнгелия вселénней велегласен. / Сего́ ра́ди чтíм честну́ю па́мять твою́, Матфе́е Богоглаго́ливе,/ моли́ ми́лостиваго Бо́га,// да грехо́в оставле́ние пода́ст душáм нáшим.

(Усърдно последвал от митницата призоваващия Владика Христос, явил се поради благост на земята за човеците, си бил избран апостол и велегласен блавестник на евангелието по вселената; затова празнуваме твоята честна памет, богоречиви Матее: моли милостивия Бог да даде прошка на греховете на нашите души.)

Кондак апостолу и евангелисту Матфею

глас 4

Мыта́рства íго отвéрг,/ правды́ íгу притя́глся еси́,/ и я́вился еси́ купéц всеизря́днейший,/ богáтство принéс, ю́же с высоты́ премúдрость. / Отону́дуже проповéдал еси́ íстины сло́во,/ и уны́лых воздв́игл еси́ ду́ши,// написáв час сýдный.

(Отхвърлил игото на митарството, си приел игото на правдата и си бил всеизряден търговец, заменил богатство за премъдрост от висините. Поради това си проповядвал словото на истината и си ободрил унилите души, описвайки съдния час.)

Молитва апостолу и евангелисту Матфею

О, преслávный апóстоле Матфée, дýшу за Христá предáвший и крóвию твоeю пáжить Егó удóбривший! Услýши чáд твоих моли́твы и въздыхáния, сeрдцем сокрушeнным ны́не приносíмыя. Сe бо беззакóнными омрачíхомся, и тогó рáди бедáми, я́коже тýчами, обложíхомся, елeа же дóброго жити́я обнищáхом зeлó, и не возмóжем протíвитися волкóм хищным, и́же расхищáти наслeдие Бóжие дерзостно тщáтся. О, сýльный! Понеси́ нeмощи нáша, не отлучáйся дýхом от нáс, да не разлучíмся в кoнeц от любвe Бóжия, но крeпким заступлeнием твоим нáс защитí, да помíлуе Госпóдь всeх нáс моли́тв твоих рáди, да истребíт же рукописáние безмeрных грехóв нáших, и да сподóбит со всeми Святými блажeннаго Цáрствия и бра́ка Агнца Своегó, Емýже чeсть и слáва, и благодарeние и поклонeние, во вeки векóв. Амíнь.

ЧЕТИ-МИНУТИ

{{_LINK1_}}